

Pretiuu pnenumeratiunei
pentru partile Austriei si
Ungariei: pe 1. anu 4 fl.
pe 1/2 anu 2 fl. v. a.
pentru alte tieri pretiuu
indoitu.

SPERANTIA.

Fóia literaria-bisericesca.

Banii de pnenumeratiune
si corespundintiele sunt
de a se adresá franco
catra Redactiunea „Spe-
rantiei“, la Aradu, strat'a
Capelei, Nr. 26.

Organulu societatei de lectura a teologiloru romani din Aradu.

Fóia acést'a sub auspiciile superioritatei scolastice ese de dóne ori la luna, anume la 1. si 15. a fiesecareia luni, sub redactiunea colegiala a teologiloru: *Custante Gurbanu, Ioanu Besanu, Iustinianu Cernetiu si Georgiu Morariu.*

La imbunetatierea sortii preotiesci.

Arataramu in nr. 8 alu „Sperantiei“ cá alegerea preotului cum are se fia ca si din asta privintia se se póta ajunge vre-unu bine besericescu. Si acést'a amu aratatu pentrucá ni jace in interesu bunastarea besericeii si pentrucá suntemu convinsi cá unu preotu alesu fimeritu. cátu póte contribui la redicarea besericeii asia, ca si la prosperarea poporului. Venimu acum a ni redicá catava cuvinte in favorulu imbunetatierei starei matriali a preotiloru, carea mai timpuriu séu mai tardiu trebuie se fia obiectulu pertractariloru atátu in jurnalistica, cátu si in sínódele besericesci.

Nainte de tóte trebuie se scimu, cá suntemu preotii unui poporu, materialminte seracu. Seraci'a poporului romanu asiadar trebuie se o luámu in consideratiune intru desbaterea asupra acestei cestiumi. Poporulu acést'a lipsitu de medilóce materialu cum va poté dotá preotulu seu dupa recerintie? Nóa in calitate de preotii romani trebuie se ni punemu silintia mare pentru imbunetatierea starei materialu mai neinte intre poporeni, si numai dupa aceea potemu pretinde dela ei ca se ne doteze dupa cuviintia. cáci déca vomu luá dela ei si ce au, ce ni voru dá dupa aceea? —

Se nu fimu dara ultraisti in pretensiuni, ci mai vertosu se ne trudimu — dupa chiamarea, spre acareii implinire punemu juramentu pe altariulu Domnului a luminá mintea poporeniloru, a-ii face atenti la implinirea detorintieloru crestinesci si cetatienesci: de va fi suíletulu loru desceptatu, negresitu cá pe langa inaintarea in moralitate voru fi si mai diliginti, voru observá parsimoni'a, si atunci vomu avea unu poporu avutu si in spiritu si in cele materiale, candu apoi vomu poté se pasimu pe terenulu pretensiuniloru, pen-

trucá precum totu diregatoriulu dupa ocupatiunea sa, asia si *cei ce propaga evangeli'a, dupa evangelia trebuie se se si nutrésca.* (1. Corint. 9.14.)

Tapsele stolarie, preserise prin prénaltu declaratoriu anca din anulu 1779 — se vedu pentru timpulu modernu necorespundietórie, acele tapse s'au preserisu pentru preotime nainte de acést'a cu 9 diecenii. — de atunci incóce multe s'au strafornatu; toti diregatorii si-redica lefile sale dupa cum se urca si pretiuu merfeloru, manufaptureloru s. a. trebuie dar ca si tapsele stolarie *baremu la totu seclulu se se redice* — si seclu e aci, e aprópe de espirare, astep-támu dar cu totu dreptulu, ca si norm'a stolaria se se strafórme dupa cum pretinde acést'a aventulu timpului si drépt'a judecata.

In multe parochii, preotii cu comunele facu conventiuni bilaterali, convoindu-se ambele parti la o suma, ce preotii nemedilocitu o percipiéza din casad'a com. Si noi eugetámu cá acést'a cale e mai corespundiatória si mai scurta intru dotarea preotimei.

Inse si acést'a numai acolo se póte esoperá, unde preotii nu stau indesuiti, cáci o comuna de 2—3000 suflete cum va potea contribui la dotarea aloru 2—3—4 preoti?!

Clerulu gr. or. din Bucovin'a, precum si preotii de religiunea rom. cat. si cei gr. cat. din Ungari'a, se dotéza din fonduri religionarie: si numai Ddieu scie, candu ne vomu imbueurá si noi de atari fonduri, cari pentru preotime sunt de insemnitate vitale: dreptaceea, noi nu ne potemu provocá la acesti preoti: ma tocmá se presupunemu cá amu fi in posesiunea unui fondu bunisioru religionariu: atati preoti, cáti sunt astadi aplicati in oficiu, nu voru se póta contá pe atare fondu nici macaru de ar fi duplu de cátu lu-amu presupusu.

Asiadara trebuie se remanemu si de acum pe langa ceea de demultu: atãta pôte fi intrebarea: *bre pana candu asia?* o iubite cetitoriu! ori cine esti, scimu cã te vei superã, dẽca ti-vomu spune, cã *mai avemu multu pana atunci*; dar daca vomu duce treb'a la cursulu indatinatu alu causeloru nãstre, trebuie se ne mangaiemu si aci cu speranti'a, cã odata totusi vã veni timpulu celu demultu doritu, acel'a tãmpu, dupa care de si demultu asteptãmu, dar nu ne-amu pregatitu anca pentru elu, celu putienu nu lu-amu invitatã cu totii ca se vina. — Din partea nãstra nu punemu terminu scurtu sosirei timpului acelui'a pentru aceea, pentrucã preotii, cãti sunt pana acum'a in functiune, sunt multi la numeru, afora de acesti'a este unu numeru posantu de clerici absoluti, carii in totu minutulu ascẽpta aplicarea loru in cutareva parochia, ce s'ar face vacanta, si acesti'a nu potu se remana fora de oficiu, spre care s'au pregatitu, dara neci nu potu se incaruntiesca totu numai ca clerici absoluti, — trebuie se ne inrigimu despre ei, cãci sunt ai nostri. — Mai sunt in fine — si anca multi clerici, cari anca studiẽza, de presinte se pregatescu la statulu preotiescu, si si acesti'a — de si multi — toti sunt ai nostri, asia dar trebuie se ne inrigimu de aplicarea si a loru in cutareva parochia. Nu i-potemu lasã se iee lumea in capu, ca atãti teneri desperati pentru viitoriu, mam'a beserica ii-va adoptã la sinulu ei. — Siematismulu acestor'a tuturoru de luanu avea in aintea ochiloru, ne vomu potẽ convinge, cã dotarea preotimei nãstre nu este cu potintia, si asia insedaru ne vomu usteni dupa ea pana atunci, pana-candu numerulu preotiloru si alu candidatiloru de preoti nu se va reduce la o cantitate cu multu mai mica de cãtu ce e astadi. Vindecarea acestor'a o asteptãmu dela sinodele besericesci, cari multiemita Domnului, curundu voru se si-arate fruptele sale nutritorie.

GREGORIU.

Chiamarea Preotului.

II.

Parinte! asia ne eschiẽma blandulu nostru poporu, si pentru ce? am aretatu acẽst'a in unulu din numerii trecuti ai acestei fãie, — adeca pentru aceea, cãci preotulu e parinte sufletescu a poporului, deunde urmẽdia cã si detorinti'a lui fatia cu poporulu, e mai mare de cãtu a unui parinte trupescu fatia cu fiii sei: si pentru aceea e mai mare, cãci preotulu are sublim'a misiune si chiamare a indreptã pre fiii sei sufletesci pe acea cale, care i va duce la fericire precum in

acẽsta lume, asia si in cealalta. „*Cautati mai antaiu imperati'a lui Ddieu — apoi tãte celelalte se voru dã voue*“ dice st'a. Evangelia. De unde apriatu se vede cã cea d'antãia detorintia si chiamare a preotului este a introduce in poporulu seu credinti'a si moralulu.

Dupa aceste a lu indemnã si alu svatui cum ar potea deveni in stare buna precumu materiale, asia si spirituale, si sum convinsu cã poporulu nostru dela natura bunu, blandu si ascultatoriu va urmã svatulu preotului, si urmandu-lu voru fi fericiti precum in acẽst'a asia si in cealalta lume. Si acelu poporu, ce asculta svatulu acestoru feliu de preoti e fericitu, si fericitu este astfelu de parinte, care are fii ascultatori. Cãci, ce mi-ar folosi mie, de asiu avea tãta marirea si bunetatile acestei lume — candu pre frãtii mei ii-asiu vedẽ in lipsa si necasu. Las' ca candu ei voru ride voiu ride si eu, candu ei se voru bucurã me voiu bucurã si eu, si candu ei voru plange — vomu plange si noi impreuna cu densii, cãci asia facu parintii cei buni fatia cu fiii sei.

Ca unulu, carui'a mi se face parte in suportarea greuminteloru pastoresci, cu viua interesare nisuiescu a-mi agonisi date referitorie la vieti'a morale a poporului romanu, si me silescu dupa poterile miece, ce le am, a indreptã pasii lui si a-i netedi cãile, pe cari trebuie se propasiesca. Lunge si grele mi se paru mie acele, cãci sunt neumblate si neplivite; netedirea loru pretindu mari poteri si energia neobosivera; greumentulu acest'a, credu, cã lu semte dimpreuna cu mine, ori care colucatoriu in vii'a Domnului.

Dreptaceea ca se ni potemu ajunge aspiratiunile si ca cãtu de curundu se potemu sosi la met'a, ce ni se pare apropiinda, ni este lipsa, ca se ne desbracãmu odata de indiferentismu si nepasare, ca asia toti la olalta cu sucursu imprumutatu se ne intrepunemu pentru totu ce e de lipsa poporeniloru nostri a sei si a face. Vorbindu chiaru aci despre invetiatur'a, ce detorimu poporului in acẽst'a direptiune, urmatoriele aflu a fi mai alesu de observatu.

1. Preotulu se indemne õmenii sei la lucru, spunandu-li cã lenea este isvorulu seraciei si alu neajunsuriloru.

2. Deorece beuturile spirituose sunt fãrte latite in poporu, aci se sentiesce cea mai mare lipsa de intrevenirea preotiloru, cari trebuie se-i spuna cumcã beutura este isvorulu celoru mai multe pecate: din beutura se nasce seracia, e stricatãria de sanetate si scurtatãria de vieti'a: unu omu dadatu cu beutura spirituosa, deoparte si-prapadesce putien'a avere, ce cu

destula truda si necasu si-au agonisitu, prin beutura si-perde dilele de lucru dora chiaru acelea, care singure potu fi acomodate pentru implinirea cutareiva detorintie; prin multa beutura se ciunta viéti'a si numai Ddiu scie cate urmari daunóse si-casiuna betivii.

3. preotulu trebuie se sfatuésca mai departe pre poporu. ca se-si dee copiii, pela totu ramulu de sciintia si maestrii, càci numai asie voru potè toti traì bine si a face sporiu in averea materiale si spirituale. Din contra, unu omu economu avendu d. e. trei-patru copii, nu este bine a-i tienè pe toti acasa si a-i face si pre densii economi — din multe privintie; e dorerósa mai vertosu aceea impregiurare, cà tocmai acei economi cari au mai putiena posesiune, tocmai aceia nu-si dau copii pe la maestrii, cari apoi dupa mórtea parintelui sunt siliti a vinde averea la cutare strainu ca se se póta impartii pe ea.

4. preotulu se indemne pre poporu la contribuiri spre scopuri filantropice care sunt spre binele si folosulu lui si a natiunei intregi.

Fratiloru preoti! ca fii ai dulcei nóstre natiuni, care privesce la noi cu ochii plini de lacrimi si ni cere mana de ajutoriu, veniti si se contribuimu, se lucramu si se facemu totu ce e spre binele, fericirea si marirea ei; càci celu ce servece natiunei servece poporului, si celu ce servece poporului, lui Ddiu servece; si numai astfelu *credint'a ni-am paditu si chiamarea ni-amu plinitu.*

Preotulu:
Nicolau Butariu.

Despre statulu desceptu (trézu) si dormitoriu (somnu) alu omului si despre visu.

Corpulu omenescu, respective omulu e creatu spre activitate, si acést'a grabesce totu individulu a o implini.

Seimu, cà tóte in lumea acést'a curgu in unu spatiu contradicatoriu lui-si, adeca dela tare la móle, dela caldu la rece, dela umbra la lumina, dela fine la infinitu; asia si omulu destinatu fiindu spre activitate, trebuie se aiba si repausu. Repansulu activitatii lu numimu *somnu* séu *statu dormitoriu*. Activitatea in fapta se numesce *statu desceptu* séu *trézu*.

Tóte in lumea acést'a sunt temporale, adeca: orice in lume are timpulu seu marginitu, asia si staturile aceste ale omului. Pentru aceea, e cu mare întieptiune defiptu dela Intocmitoriulu naturei, catu se fia, si candu se evina aceste doue staturi.

Evinu diu'a si nóptea; in cea d'antàia activitatea, in acésta din urma repausulu.

Statu desceptu este acél'a, in care corpulu omenescu fatia cu obiectele lumei materiali, si-arata activitatea sa prin organele lui spre acestu scopu supuse despusetiunei, adeca: prin tactu (pipaitu), gustare, mirosare, audire si vedere. Din acést'a dispunere urméza, cà de aru fi in continuu folosite organele acestea, si de nu ar deveni corpulu nostru in receptorulu *statu dormitoriu*, candu apoi neinfluintiatu de exterioru, si-asiéza organele amintite spre repausu, si apoi éra si-castiga agerimea perduta si posibilitatea spre intrebuintiare. — ca orice instrumentu aru perde organele aceste din agerime, s'aru face neapte spre destinulu lor.

Otarulu, peste care trece unu statu la altulu, se arata in diferite graduri. Din statulu trézu trecandu la somnu, ne cuprinde mai antàiu unu statu asia numitu *somnorosu*, candu corpulu prin diferite semne ni arata, cà e aprópe de a depune siervitiulu activu. Semnele acele sunt: cascatulu gurei, lancediél'a membrorulu corporali, anume a ochiloru, manelor si petiórelor; dupa aceea trecandu totu gradatu preste statulu asia numitu *atipire*, in care membrele corpulu se asiéza intr'o puseiune mai statatória, urméza *somnulu*, carele numai singuru sierbesce spre recrearea si renoirea poteriloru scadiute prin activitatea de di.

Din statulu dormitoriu trecemu la celu trézu asisderea gradualminte. Ací mai antàiu vinu in miscare acele parti ale corpulu omenescu, care prin activitate au scadiutu mai cu graba din poteri si mai cu graba s'au asediatu in statulu dormitoriu (manele, ochii, petiorele), apoi numai dupa aceea ne scolàmu cu corpulu intregu si reculesi ni incepemu activitatea de di. Din aceste vedemu, cà fora somnu nu póte fi corpulu nostru sanetosu si duraveru; pentru aceea fórte sminteseu acei'a cari putienu se intereséza de statulu acést'a dormitoriu, intrebuintiandu-lu in timpu si catime, ce nu convine cu terminulu impusu de Creatoriulu lumei acéstei'a.

Ca se ni potemu pastrá sanetatea din puntu de vedere alu repausulu — avemu de lipsa a seí:

1) cà timpulu *somnului* e nóptea,

2) cà órele *somnului*, respective ale *culcatului* se se începà la 9—10 óre ante de mediulu noptii, séu totdeun'a ante de mediulu noptii se dormim 2—3 óre.

Din contra: celu ce dórme diu'a: din caus'a cà unele impresiuni naturali d. e. lumin'a dilei, au mare

influenția spre corpul nostru, îl conturba în odihnă, și așa așteptată recreație și renoire prin somn nu și-o va putea castiga ca noaptea, neconturbat de nemic, precum se simțea din experiența de toate zilele. — nu va avea corp sănătos, ci o față galbena și o lăcedine a totu corpului. — Despre aceea că soarele respective lumina are influența spre somnul nostru, ne vom convinge, dacă vom scrută cauza, pentru că seră când e lumina în dormitoriu, nu putem dormi? pentru ce ni întorcem față către perete? sau de vom scrută cauza, pentru ce când dormim ziua în chilă. — închidem ușă, astupăm ferestrele?

Mai tare luera în contra naturii aceia, cari nu îndebilitățile orele prefapte dela natura spre recreația somnului a corpului: cari au în datinată a se culca târziu, la mediu nopții ori după aceea; căci unii că aceia singuri se lipsesc de timpului, în care somnul ne conturbat de rezonanțele zilei și de aceea, face asupra corpului impresiunea cea mai folositoare. — Contra dieu, cari dormu până după resaritul soarelui căgându, că somnul de demanția folosese. Ore nu singuru corpului chiaru din instinctu naturalu voiesce a ni arată prin nepacuirea sa de demanția (întorcerea de pe o latură pe altă, întinsu manelor și a petișorilor) că din destul e nutritu de somn: că e posibilu spre activitate: că voiesce a lucra, ca-i e spre incomoditate, spre stricare somnului ulterioru sau așa numită comoditatea de demanția în patu. Demanția e corpului nostru mai perfectu în puteri, mai cu seama de aci se poate dar înțelege proverbiulu germanu: „die Morgenstunde bringt Gold im Munde.“ — Potem vedea stricătoarele urmări din iregularitățile susamintite în sănătatea și față joacărilor de carti: putem vedea în ziua următoare după noaptea petrecută în petreceri de saltu sau în ori ce deprindere de noapte, ce posomorire domnesce în corpul nostru, ce față subțire, galbena și necorespondentă statului naturalu — avem.

3. Că corpului tineru și crudu e delipsa somnului mai multu decâtu celui bătrănu; anume:

- a) sugatoriulu din 24 poate dormi 18 ore.
- b) în etate de 5-8 ani 12 ore:
- c) dela 8-14 ani 9 ore: și
- d) dela 14-25 ani 7 ore. — Omului bătrănu e destulu 4 ore. *)

*) De scrutam gradatiunea staturilor acestora, vedem că cu câtu înaintam în etate, cu atât ni-e datu mai multu timp se fimu tedi, cu atâtu debue se fimu mai multu aptivi.

Sugatoriulu și copilulu dorme multu, pentru că numai neimpedecatu de impresiuni externe potu poteri șerbitorie spre creșterea și întărirea corpului coleră din deplinu.

Sufletulu omului n'are aceste două staturi, ci numai celu activu său trezu, adică: sufletulu nostru și cându dorme corpulu, e trezu și în activitate. De aci se potu șplică visurile: căci precum plôia numai decâtu stramută viața plantelor și arată folosulu său: așa și impresiunile spre sufletu după ce ni-se pară a fi stinse cu totulu din memoriă noastră — aducă în motiune interiorulu nostru. Visurile sunt dara nisce productiuni a impresiuniloru mai târziu sau mai degrabu stinse din memoriă. Pentru aceea mai de multe ori visăm despre obiectele cu care se ocupa mai multu cugetulu nostru: copilulu visă despre instrumente de jocu; economulu despre vite și alte obiecte ce cadu în sferă agronomiei; avocatulu despre clienții și procesele sale și alt.

Acți observăm ceva, aceea, că dacă visăm cu ce ni se ocupa mai multu cugetulu, atunci rareori ne vom înșelă de vom deduce din visu la sferă activității și din acestă la moralulu aceluia, care ni enarță visulu. Încâtva dara — din acestu punctu de vedere — se aiba visurile valoare în antea noastră, dar' a li însuși ceva potință profetică — ferăsea Dumnezeu. Din aceea, că uneori ni-se implinesce ce visăm, nu urmăza că visulu au profetatu aceea, nu, căci orice productu are cauza naturală, d. e: Unu cetățianu visăza, că va fi pedepsitu de tribunalu. În scurtu timpu se realizăza visulu, și dice: că dieu lui i-a fostu spusu aceea visulu. Se cautăm acum ore visulu e cauza că au fostu elu pedepsitu, sau aceea că au comisă ceva crimă? Lueru naturalu că cauza e cea din urma. Și așa avendu cauza, usioru putem visă urmările, ce eurgu din ea. Așa sunt mai multe.

Causăza visuri și impresiunile esteriore, care le simțim în somn, pr: cându simțim musatura de purece visedi, că me impunge cu sabiă: cându bate orologiulu, că tragu clopotele a focu: cându sun descoperitu la petișore și mi-e frigu, că amblu pe nea sau ghiatia, și alt.

E de notatu, că în visu fantasiă supremădia celelalte potințe spirituale, mai alesu potința judecării, pentru aceea demulțori șbora fantasiă în visu și la absurdități: visedi, că în momentulu acestă sumu în Aradu, în celalaltu în cutare padure din Americă; că în momentulu acestă sum june, în alu doilea bătrănu și caruntu, și alt.

Din tóte aceste vedemu: a) cà a visá numai despre asia ceva potemu, despre ce ni-am castigatu cunos-cintia candu-va prin organele simtirea; si b) *catu crediementu se damu visuriloru.* —

Sér'a — candu inca sangele miscatu de activita-tea de di nu e in statu normalu — si demanétia — candu corpulu apropienduse de destul'a recreatiune si reinnoire prin somnu ese din statulu normalu — dormimu mai usioru si cu *putiena tredia séu desceptare*, si fantasi'a partile mai usioru miscatóri'a si mai multu simtietórie (limba, ochii, manile si peciórele) le aduce adese in miscare. De aci se póte splicá pentru ce unii in visu (dormindu) vorbescu, se scóla, ambla (sommnambulant). —

G. Serbu.

Conferinti'a publica-literaria a societatii de leptura a junimei romane din Oradea mare.

Anca nu batusera 8 óre, si in sér'a de 3. Juniu a. c. sal'a cea mare a otelului „Vulturulu negru“ erá plina de óspeti alesi, candu vede acést'a girlanda frumósa, ce au acursu nunumai spre a insufletí tene-rimea in productiunile sale. ei a-si duce o suveniru placuta a reminiscintiei recreatórie: — vediendu ze-lulu tenerimeii, fiindu martore binevenitu la acésta serbare natiunala, unde decursera productiunile cu sucesu asia de bunu, càtu fú preste asteptarea tutu-roru.

Acum erau 8 óre si in fruntea salei vediuramu pre Il. Sa eppulu Josifu Popu-Szilágyi. — rectorele seminariului domesticu M. Sa Ioanu Popu. — vene-ratulu capitulu gr. cat. — venerat'a cununa a preo-timeii romane gr. or. si multi alti óspeti alesi.

Acum vedemu cà se suí pe tribuna Cl. d. Jus-tinu Popfiu conducatoriulu societatii, care cu o elo-cintia rara vorbí despre poterea limbei romane. carea e limb'a discusiunei in camere, limb'a propunerei la universitati si alte institute inalte, limb'a conservatiu-nei in salóne. Acea limb'a carea singura are potere de a radicá pre poporulu romanu la culmea de odi-nióra prin tesaurulu ei mare, prin ramii sei virili si tari, carei'a i-respundu cu dulcétia sororile la apusu si la média-di.

Corulu celu tare alu seminariului domesticu dedù semne nóue despre precisitatea, cu carea esecutá canturile natiunali, despre suavitatea loru, despre armoni'a si dulcétia canturiloru natiunali, pentruce fú si aplaudatu decatra publiculu ascultatoriu totdeuna.

Orcestrulu alumniloru seminariali pre langa co-operarea tenerului Stefanu Marcu, juristu de anulu III. — esecutá piesele cu multa finétia si acordu; tóte piesele fura intrerupte de aplause viue, cea mai mare placere castigá „mersulu lui Michaiu“ care romanului escitandu-i o suveniru pia din trecutu — éra strei-niloru placandu — fu demulte ori intreruptu prin aplause si se poftéu repetiri dupa repetiri.

Dechiamatiunile escitara in publiculu asistentu o sensatiune cordiale si placuta, dintre aceste voiu amintí unele, si anume: „La natiune“ — dechiamata de Al. Lucaciu, fú primita cu complacere intima si predata cu destula istetime. Auctorele acestei poesii e tenerulu Eli'a Traila, carele — ca membru alu societatii nóstre — la tóte productiunile literarie de pana aci, castigá aplausele publicului, pentru scrierile sale netede natiunale, naturale si in limbagiu usioru.

Nu mai putiena insufletire produse schiti'a isto-rica „Bravur'a celoru 19. plaiesi la aperarea cetatii Neamtii si domni'a Ruesand'a“ — rostita de G. Rudeu din care se vede curagiulu si resolutiunea romanului candu e vorba de esistintia natiunala; óstea lui Sobies-ki, ce triumfá langa murii Vienei, fu rusinata si adusa in confusiune prin virtutea braviloru romani si a domnei Ruesand'a.

„Movil'a lni Burcelu“ poesia dechiamata de Eli'a Bozganu, facù o motiune viua si placuta in publicu, streinii atrasi de unele pasagiuri alese, totu întrebau de intiesulu poesiei, càci ii-delectá audiulu.

„Trilogulu despre barbati si femei“ fu forte bine primitu si aplausele erau acum din o parte, acum din alt'a. amesuratu criticeii, aredicarei si laudei unei'a séu celei'a lalte parti.

Dintre cele straine, „Pókainé“ dechiamata de Nic. Maioru, secerá aplause preste aplause, éra dechiamatiune „La battaglia di Maclodio“ fú produsa atátu de placutu, càtu de frumosu i-stá pe limb'a tenerului Sfur-lea acentulu suavu italianu.

Dupa finirea productiuniloru Cl. d. Justinu Popfiu multiumí Il. Sale eppulu Josifu Popu Szilágyi pentru desele ajutórie, date societatii literarie spre a ajunge la met'a dorita; — asemenea multiumí M. Sale Ioanu Popu rectorelui seminariuale, care atátu cu oferte marinimóse au ajutatú societatea, càtu si ca partini-toriu atotu ce e nobilu si natiunalu si-a castigatu re-putatiunea romaniloru. Orcestrulu alumniloru semina-riali anca M. Sale are de a-si multiumí infántiarea si sustarea sa; in fine multiumí M. o. publicu, pentru

participarea si caldurós'a imbratisiare in care se impartasira modestele productiuni ale tenerimei.

Dupa productiuni urmà petrecerea de saltu. ce durà pana in diori de diua. **A.**

Scólele nóstre pororali.

III.

Vorbindu de scólele nóstre poporali, nu va fi fora interesu a luá notitia despre pasii, ce sau facutu din partea mitropoliei nostre in urm'a conclusului congresuale din anulu trecut. *) prin care e rogatu Eselinti'a Sa Mitropolitulu, a face toti pasii necesarii spre a se delaturá proiectulu de lege, ce sau fostu datu la dieta din partea ministeriului de cultu si instructiunea publica.

Spre a se satisfice asteptariloru in acésta parte, suntemu in stare de a comunicá: cá Eselinti'a Sa Dlu Mitropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, prin charti'a din 13. Octovre 1868. nr. A. E. M. 35. au insarcinatu pre parintele protosincelu din Aradu Mironu Romanu, a luá parte in comisiunea dietale, ce sau esmisu in tómn'a anului trecut pentru censurarea proiectului mentiunatu.

Dechiaratiunea parintelui protosincelu Mironu Romanu amu fi doritu a o publicá anca mai nainte in ciclulu acestoru articuli: dar pedecele, ce au intrevenu la traducerea ei din limb'a originale magiara, ni au facutu se intardiemu pana acumu, candu dara aceasi dechiaratiune o comunicámu lectoriloru nostrii in traducere romana precum urméza:

Dechiaratiunea parintelui protosincelu MIRONU ROMANU catra comisiunea dietale esmisa in caus'a proiectului de lege pentru instructiunea poporale: de datulu Pest'a 2. Noemvre, 1868.

Dorindu eu tóta voi'a a corespunde incederii, cu carea onorat'a comisiune in caus'a instructiunei poporali, intre alii m'au onoratu si pre mine, — dupa o dejudecare matura a lucrului acestuia, mi iau voi'a, de si pentru pedecele intrevenuite cam tardiu, si pentru scurtimea timpului numai in modru fugitivu, a mi descoperi opiniunea la proiectulu de lege in caus'a instructiunei poporali, ce mi sau comunicatu, si la intrebările, ce escurgu din acelasi proiectu: si adeca:

Eu am fostu totdeun'a, si sum si acumu de acea convingere: cá la tóte confesiunile, éra de osebi la greco-orientali, intre cari me numeru si eu, — tréba scolare trebae se fia in cea mai strensa legatura cu ensasi beserica: pentrucá eu nu-mi potu inchipui

o educatiune de cevasi tréba fora de religiositate: éra religiositatea pura numai asiá se póte insuge in anemele prunciloru: dáca scól'a se considera ca unu atributu nedispensaveru alu besericei, si ca atare se manipuléza prin organe besericesci.

Manecandu din acésta convingere, eu tienu: cá nu numai nu corespunde scopului, ci chiaru e unu ce daunosu pentru instructiunea publica, a infintiá scóle fora caracteru confesionalu. In acésta parere multu me semtu animatu de acea esperintia: cá intieleginti'a precumpanitoria a patriei, fora diferentia de religiune, e totu de acésta opiniune, si nu se lasa a se amagí de esemplele altoru state straine, in cari religiositatea nu face parte esentiale in educatiune, si in cari scólele lipsite de caracteru confesionale, de si intre corelatiuni limbistice si confesionali cu multu mai favorabili decatu ce sunt ale nóstre, nu potu produce decátu numai o educatiune defeptuosa in partea moralitateri.

Dar mai vertosu me multiamesse deplinu reclamarea, ce in acésta causa s'au facutu de catra reprezentanti'a legale a unui milionu si diumetate de locuitori romani ai tiereri, adeca din partea congresului besericescu, tienutu decurundu la Sibiiu, ai carei'a autori si interpreti fideli ai sentieminteloru romanimeii de acésta religiune, dupa sensulu conclusului alaturatu aci sub % in traducere, poftescu a sustiené autonomi'a besericesca si in trebile scolastice, fatia cu proiectulu de lege pentru instructiunea poporale, ce ni sta pe tapetu.

Eu dar din principiu nu potu partini proiectulu de lege alu ministrului de cultu si instructiune publica, care cu restringerea scóleloru confesionali, tóta poterea comuneloru singuraticce voiesce a o folosi spre infintiarea scóleloru asia numite comunali: nu lu potu partini deosebi nici pentru acea: cáci precumu se arata in conclusulu congresului romanu greco-orientale, priminduse acestu proiectu, beserica greco-orientale din Ungari'a si-aru perde din mana dreptulu, ce i sau ascuratu numai decatu prin art. IX. alu legiloru din 1868, dupa care intre altele ea ensasi are de a-si regulá si direge trebile sale scolastice, pe langa manutienerea dreptului supremei inspectiuni.

Dupa eugetulu meu, legislatiunea ar trebui se sustiena si se asecurdie pentru tóte confesiunile dreptulu de a-si orgasá si regulá ele ensesi trebile sale scolastice, si mai alesu cele ce privescu la scólele poporali, dupa cum poftescu diferitele impregiurari locali: éra mai departe legislatiunei nu ar remané alta de facutu, decatu a decretá oblegamentulu generalu de invetiatura, si spre spopulu acest'a acolo, unde se arata lipsa, a dá respectiveloru confesiuni din midilócele statului ajutoriu materialu pe calca regimului.

Nu potu retacé mai departe nici acea observare: cá mai alesu la greco-orientali, caus'a scolastica e in strensa legatura nu numai cu beserica, ci chiaru

*) Veli „Spesialu in. 4.

si cu natiunalitatea; éra pentru garantarea natiunalitátei, la carea locuitorii de diferite limbe ai patriei in timpurile de acumu tienu cu atat'a jalusia, scólele cele contopite cu beseric'a sunt fórté apte; panacandu din contra proieptat'a manipulare a scóleloru poporali prin organele statului aru face asupr'a locuitoriloru nemagiari, si intre acestia cu deosebire asupr'a romaniloru — o impresiune de totu consternatoria atunci: candu tóte mesurile regnicolari aru trebui dírese intracolo, ca intre concetátienui statului de diferite limbi si confesiuni, se se incube increderea reciproca, si prin indestulirea intereseloru particulari statulu, care abíá ce trecú prin straformare, se se consolideze.

Intrebarile, cari ni sunt puse cu privire la proiectulu de lege de sub intrebare, tientescu la specialitatile esecutarii. — Cátu pentru parerea mea, eu tienu: cá e o imposibilitate morale, a se pune in viétia proiectulu de sub intrebare dupa modalitatile aceluia. — Dreptaceea in desbaterea specialeloru intrebări cu atatu mai putienunu me potu inmite: pentru cá dupa cum eu cugetu, tóte acele numai atunci si numai acolo voru fi de a se desbate: unde si candu singuraticele confesiuni in giurulu loru se voru apucá de regularea scóleloru sale. Anume cu privire la romanii greco-orientali, poftescu: ca desbaterea tuturoru acestorú specialitati, si preste totu regularea trebei scolastice se se reserveze congresului besericesecu, care in acésta parte e dechiaratu de competente prin art. IX. din 1868.

Cátu pentru provocatulu concludu alu congresulu besericesecu din Sibiiu, observezu in fine: cá eu deodata implinescu insarcinarea Eselintiei Sale Dlui Archi-Eppu si Mitropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a de dtulu 13 Octovre a. c. Nr. A. E. M. 35. candu acelasi concludu cu tóta caldur'a lu comendu atentiunei onoratei comisiuni; si cu aceste terminandu-mi dechiaratiunea, aceea ca eflusulu convingerei mele nepreocupate si alu semtiemintelorú mele curatu patriotice, indresnescu in asemene chipu a o comendá atentiunei onoratei comisiuni.

Coleptiunea tesauriloru invetiatoresci.

(Fine.)

E nenegaveru acelu adevéru, ca dóra cetirea cartiloru bune si folositorie nu sunt necesitati spiritali fia-carui omu cultu, cáci in ele si-afla díreptiuni in procederi secure, in ele si-afla isvóre nobile, care in órele de repausu stempera anim'a omului, in ele si-afla canalulu semtiriloru subline, spre acarui privire anim'a i-palpitéza ferbinte pentru virtutile sociali, din ele si-culege nutrimentu spiritalu, care reguléza totodata si baterea pulsulu spiritalu, ma acestu nutrimentu lu sustiene si in lini'a procedintei culturai comune. —

Din tóte aceste inse invetiatoriulu iubitoriu de sciintie, nu citeste din curiositate femeésca superflua, nu din petrecere séu de a-si face distractiune, ci citeste a) ca se-si im-

bogatiésca tesauerele spiritali, b) ca strabatandu in adunime interiora a limbei si a deschilinitelorú sciintie, se-si imprumuteze abundántia cátu mai mare spre esprimarea cugetelorú si a ideiloru, pentru ce invetiatoriulu destingadu bine obiectele cetirei, mai multu studiéza de cátu citeste.

Ca acestu scópu asia dicandu duplu — se póta corespunde, invetiatoriulu diliginte si iubitoriu de sciintie, ideile, cugetele si espresionile cele principali si subline le notéza, éra cele precurse odata cu citirea le recenséza, séu forméza din ele alte sentintie nóue, obiectele cele abstrase, in cátu e cu potintia si in cátu i-permitu poterile spiritali le obiectéza cu cuventulu (le espica): de unde e consecintia naturale, cá invetiatoriulu, care are in evidintia gradulu culturai, civilizatiunei si desvoltarei popóloru conlocuitorie, acel'a cu cerus'a (penelu) séu cu pén'a in mana citeste, care apoi tóte le induce intr'unu notitiu spre acestu scópu gatitu. —

Necesitatea notificárilorú au recunoscut'o de neincungiuravera si romanii antici, ma si alte popóre nenumaravere, dintre acarorú scrietori fia destulu a amintire pre Pliniu, unulu dintre scrietorii romani, carele intrun'a din epistólele sale, asia se dechiara despre Marcu Aureliu filosofulu, cá „nemica nu a cititu ca se nu-si faca notitiu séu estrasu.“ —

Mai departe totu Pliniu ne indruméza dicandu: „Cititi si acele carti, ale carorú insemnetate de se si vede bagatela, cáci nu esiste carte, in carea se nu gasesci ceva bunu si folositoriu.“ E scurta indrumarea lui Pliniu, dar cu atatu e mai precisa si adevérata; cáci unu invetiatoriu (pedagogu) care voiesce a-si imbogatii granariulu séu spiritalu cu frupte nóue, care apoi se le póta sedi in surescintia, acel'a cu tóta intempleria nu va denegá acestu adevéru alui Pliniu, ci se va nisui a le citi tóte cate cadu su vederea ochiloru lui, spre a-si castigá esperintie cátu mai secure si mature, care lu voru ajutá in tóte agendele si in procedur'a s'a. —

Trebue dara, ca granariulu spiritalu alu unui invetiatoriu se fia catu mai bogatu, cáci precum capulu diliginte alu familiei trebue se aiba granairu, din care apoi cu vreme se póte alege nutrimente invetande, asia si invetiatoriulu trebue se aiba unu asia granariu spiritalu, din care se si iee atátu sie-si, cátu si desvoltandei surescintie proviantu. Acést'a ar fi apoi cea mai mare bucuria a unui invetiatoriu esactu, acarui sustinere nu va suferi scadiamentu in resultatu, cu atátu mai vertosu, cáci invetiatoriulu e omulu nunumai alu pracei intrerupte ci si alu teoriei, pentru aceea dara invetiatoriulu e deobligatu a-si bagá man'a in interiorulu seu spiritalu, ca se culéga nutrimentu pentru mintea gingasia, spre cuprinderea atátu a obiectelorú afine, eátu si a acelorú diverse.

Esperinti'a de tóta diu'a ne invétiá cá cuprinderea obiectelorú afine nunumai usioréza procedur'a, ci anca si succésulu lu asicuréza, cáci omulu fiindu creatu din unu intregu, in care potemu observá cá sunt poteri diferite si facultáti, cari tóte nisuescu catra unu foculariu comunu, se concentréza intr'unu intregu, si asie se intregescu; pentru aceea cátu cu mai multe laterale cuprinde sufletulu imaginea si ideia, cu atátu mai curatu si mai chiaru aparú acelea, cu atátu mai usioru le póte produce in conscintia, si cu cátu sunt aceste idei, concepte, imagiatiuni in mai caldurósa corelatiune, cu atátu mai usioru se potu sustiené in memoria. —

Mai departe spre invetiatoriu e de nespusa importan-
tia, ca obiectulu cetitu, in câtu e cu potintia prin desemne se
lu prezenteze semtiriloru esterne precum sunt: produptele de
industria, obiectele si aparintiele naturali si alt. ca asia obiec-
tulu séu in partile sale, séu in intregulu seu, séu in nescari
insusiri ale sale se devina cunoscutu, si facandu acést'a, pre-
cum in memori'a sa, asia si in a prunciloru fragedi lasa urne
mai adunee.

Déca fiesce-care invetiatoriu ar avé-o in evidintia
acést'a procedura, nu numai si-immultiesce tesauzele spirituali
precum ale sale asia si ale surescintiei, ci anca si istetimea
comunicarei si-o insusiesce. Scimu din esperintia, cà comu-
nicarea ideiloru si a cugeteloru nu este alta decâtu unu flu-
viu, acarui produpte se strecura pre ramurile sale, si aceste
produpte din ce le comunicâmu mai adese, cu atâtu mai
chiaru se desvelescu un'a pe alt'a.

Spre acestu scopu inse e de lipsa, ca tumultulu ideî-
loru comunicate se-lu asiediâmu intr'unu ordu cuviintiosu,
facandu apoi câte o scurta deslucire despre fia-care ideia
inaintea invetiaceiloru, căci prin acést'a procedura aparendu
obiectele in deplin'a loru claritate, cuprinsulu in urma se
face mai usioru. —

Catra tôte aceste nu va fi de superfluu a adauge anca
o recerintia necesaria pentru fiesce cine, adeca: trebue se
le pereurgemu anca odata cele citite precum noi insine, asia
si cu invetiaceii mai in tôte órele de deminétia, candu min-
tea nóstra, poterile nostre spirituali nu sunt obosite si sunt
curate; căci „repetitio est mater studiorum“ — repetirea
este mam'a sciintieloru, aceste apoi se infigu totu mai tare
precum in mintea nostra asia si in a invetiaceiloru.

Invetiatoriulu, care se intereséza de inaintarea sures-
cintiei, acél'a nu va trece cu vederea folosirea timpului spre
totu ce e nobilu, bunu si frumosu, ci in câtu i-permitu giur-
starile — se va ocupá cu citirea cartiloru referitórie la
studiele de invetiameatu, precum sunt produptele literarie
si prosaice.

Inse nu va amená nici impretenirea cu sciintie bele-
tristice, naturale, istorice, cu sciintie literarie-besericesci; nu
va amená impretenirea cu corografii, cu clasicii natiunei sale
si cu carti poporale. tôte aceste invetiatoriulu iubitoriu inain-
tarei comune a culturai si civilizatiunei, le cetesce cu acelu
propusu, ca se studieze, si sciintia sa se o perfectiuneze
din comunicarile citite, acél'a va promová interesulu in-
structiunei publice, si observandu in poporu si in sures-
cintia calificarea lui spirituala si noblétia spiritului seu.
sternece pofte spirituali mai mari, eserciéza influintia asupr'a
culturai si a desvoltarei morale, religióse si civile, satisfá-
candu prin acést'a acei misiuni sacre, cu care Atotpotintele
si societatea omenéscá a impovoratu unerii lui, si asia in
activitatea acést'a sucesuale se va nasce o generatiune nóua,
catra carea beseric'a si natiunea va privi cu consciintia no-
bila. —

Joanu Besánu.

De la congresulu serbescu.

Membrii congresului tienura in a. 15. l. c. una
conferintia. in carea dep. dr. Suboticiu presintá unu

proieptu de regulamentu provisoriu, pana candu se
va constitui congresulu. Proieptulu se litografá si im-
partí intre membri. Puntulu celu mai importantu alu
elaboratului este §. 4. conformu carui-a presiedintele
congresului alesu pentru sesiunea presinta ar' avé a
fungá si in venitoriu.

In prim'a siedintia tienuta in 16. c. la 10 óre
antem.. alegundu-se notari protopopulu Mejiciu si dr.
Stefánoviciu, metropolitulu presintá congresului adre-
s'a ministrului culteloru si alu instructiunii, relativa
la conhiamarea congresului presinte. Adres'a aduce
la cunoscintia patriarcului, cà Mai. Sa imperatulu a
cocesu conchiamaarea congresului pre bas'a art. IX.
§. 5 din a. 1868. Mai de parte i se face cunoscutu.
cà congresulu afora de statorirea organismului con-
gresului beserecescu va poté pertratá si alte obiepte
urginte. — precum: impacarea cu Romanii, stato-
rirea venituriloru eppiloru; reedificarea resiedintiei
episcopesci din Neoplant'a si alte mai multe.

Dupa cetirea adresei dr. Suboticiu presintá con-
gresului protestulu mai multoru comune d'in cottulu
Sirmiu facutu contr'a alegeriloru de acolo, si anume
contr'a alegerii prefectului de acolo Cusieviciu si a
consiliariului tablei banale Ioanu Zsivcoviciu.

Dupa acea iè euventulu dr. Mileticiu. si com-
bataedu procederea oficiolateloru militari oservata cu
ocasiunea alegeriloru din regimentulu Petru-varadinu
pune pre més'a congresului protestele alegatoriloru
din acelu regimentu. De aci se escá una disputa in-
focata. care se terminá cu trecerea la ordenea dilei:
dupa acea patriarculu invitá membrii congresului a
se presintá la 6 ore d. am. la una conferintia. ce se
va tiené in sala congresului. si cu acést'a siedintia
se inchia.

„Fed.“

Apendice

la **L** séu **Lu?**

Proverbul rom. dice: vorb'a multa e seraci'a omului.
Adeverul acestei diceri s'ar puté trage la indoela, pentru
cà omulu tocmái din abundanti'a si avuti'a, ce o are in eu-
vinte face vorba multa; inse nu e asiá. Adeveratul inticlesu
al acestui proverbu este acést'a, cà candu vre cineva se
apere vreunu lucru secu, seracu, si nefundatu, ca se i aco-
pere golatatea si se puna in asiá lumina precum o doresee
aperatoriulu intrebuintiéza atat'a efusiune de oratoria, pre-
cum póte ca a facutu numai Cicerone intru aperarea repub-
licei romane.

Unu asemene pledoaru a facutu si Dl. J. M. in
„Sperantia“ pentru aperarea lui „u“, in artielu; si totusi acestu
fluviu de elocintia, demnu de unu advocat, care-si incórda

Continuare in suplementu.

tóte puterile a scapá pe clientul seu dela mórte — nu numai cá n'a convinsu pe contrarii lui *u*, ci mai multu i a intaritu in perseverarea cá *u*, n'are locu in artículu. Noi ne provocámu pe incele arguminte a Dlui I. M. din care estragemu celu mai esentialu si adeca, cumcá artículu barb. si trage originea dela pronom. latinu *ille*. Se vedemu dara cum se forméza artículu din *ille*.

Talianii au luatú; *l* si *il* d. es. l'uomo, il parente; *ér' lo*, este numai o esceptiune, carea-si are de regula, cá se pune numai inaintea numeloru incepute cu mai multe consonante pr. lo spirito, lo schiopo. Francesii au luatú din *ille* silab'a din urma *le*, pr. le père, l'ami. Spaniolii din *ille*, au facutu *el*, *ér' lo*, la densii e neutru, posibilu, cá l au luatú din *illud*, candu dicu: lo bueno, lo malo ca substantivu neutru, altmintrea ca adiectivu dicu: el bueno, el malo. Noi amu luatú pronumele intregu cu deschilinire, cá in cuvintele terminate in *u* luámú din *ille* numai jumetate; dar' fiindu cá se intimpina cu *u* asiá i se elide si dicemu: omu'l, domnu'l. Cuvintele finite in *e* iau artículu intregu si fiindu cá si aici convine *i* cu *e*, éراسi elasámu pe *i* dinpreuna cu pe *l*, pentru cá noi nu duplicámu consonantele, si dicemu: frate-le. Ast'a e formarea naturala a artículu din *ille* in nominativu.

Se trecemu acum la formarea genitivulu. Tóte limbele sorori romanice, de-si nominativul pronumelú si a artículu e in feliurite forme, au genitivulu *lui*. Form'a ast'a dupa marturi'a scrietoriloru vechi, spre carii se provóca si Dl. I. M. e cea vechia poporala, carea regele Latinu o a schimbatu in *illius*. Cum va fi disu poporul in nominativu, scrietorii vechi nu ni a lasatu in scrisu. Póte, ca va fi disu *il*, precum dicu francesii si astadi séu *el*, precum dicemu noi si spaniolii, séu *egli*, *ei*, *esso*, ca talianii. Noi inse lasámu ipotesele acestea si ne tienemu de *ille*. Dar' mai avemú inca si altu pronume latinu sinonimu cu *ille* adeca: *is*, originea acestu'a e grecescul *tis*, genet. *tinós*, de aci se vede a se fi formatu genet. *eius* si in plur. *ii*. Apoi cui ii póte plesni prin minte se caute acum in *is* unu *u*, pentru cá in genitivu are *eius*. Asiá si daca *ille* are in genet. *illius*, séu vechiul *lui*, ce lipsa avemú a trage pe *u* ca de peru de altu unde si se l virimú in *ille*, colindandu prin Sicilia, Friualu, Svitiera, prela Proventiali, Valesi si Macedo-romani. Séu pentru ce se luamu de basa neutru *illud*, facendu de aci *lu*, apoi la cuvintele terminate in *e* se dicemu cá *lu* se muta in *le*, ca in locu de frate-lu frate-le?

Mai departe ce avemú noi de facutu cu neutru *illud*, care Latinu l a fabricatu dupa form'a gréca, candu limbele romunice n'au de feliu genu neutru, afara de putien'a esceptiune la adiectivele Spanioliloru profacute in substantive si la taliani in cuvintele, ce se incepu cu mai multe consonante. Dar' in fine ce ne intereséza pe noi alte dialecte romanice stricate, care au artículu *lo*, *lu*, *l*, *o*, *u*, s. a. ca si noi se imitámu erorii lorú, cá la Macedo-romani cine nu vede, cum cá tocmai acelu *u*, in artículu e luatú din trunchiul numelú, candu dicu: om'lu, domn'lu. Germanii si astadi totu inca-si mai coregu ortograf'a; inse ei nu alérga prela svabi, stiri, fléndri s. a. ci se folosescu de isvórele sale proprii.

De dovéda finala, cum cá *u* n'are locu in artículu, mai póte servi si acea impregiurare, cá tóte monosilabele in *u* se

pronuntia plenisunu, pr. *cu*, *du*, *fu*, *nu*, *vru*. Deci, de ar fi *lu*, l am respunde si pe acest'a deplinu, celu pulienu candu sta singuru de sine inaintea numeraleloru si a pronumeloru posesive, dicendu: *lu doilea lu meu*, si n'ar trebui se i dámu unu *a* de razimú, precum l numesce si D. Cipariu, ca se se póta exprime, dicendu *al doilea al meu*. Asisderea si ca pronume scurtatu amu dice *lu vedu lu sciu*; romanul inse dice *l vedu, l sciu*, séu dupa cum amu scrisu mai de multu: *il vedu il sciu*. Dice-va dóra D. I. M. cá *lu* face aici esceptiune? séu ca ne va invetiá se l pronuntiamu in contr'a usuali limbei de dragul acelorú dialecte, care au *lo*, *lu*, *o*, *u*, s. a.? Judecat'a rationala nu póte accepta nici un'a.

Deci, daca in pronumele *ille* si *is* nu e nici unu *u* nici n'avemu lipsa al pune in artículu, nici a dá indigenatul unui óspe atatu de urtiosu si neprimitu de toti, care numai ni defórma cuvintele in *ulu*, *lulu*, candu noi putemu fi tara densul, precum amu mai fostu dela inceputul literaturéi rom. pana bine de curendu. Ci cam asiá e gustul celorú mai multi omeni, cá li mai place, ce e nou; inse nu totu ce e nou e bunu, precum nici ce e vechiu e reu. **M. V.**

Unu prandiu la principele Romaniei.*)

Carolú principele Romaniei in lun'a lui Noemvre a anulú trecutu a compusu ministeriu. nou si tóte potentatele europene. precum si organale opiniunei publice si-au espresu indestularea fatia de acestu faptu. pre care totu insulu lu au privitu de unu evenimentu ce asicuréza sustienerea pazei.

Brateanu. presiedintele fostulu ministeriu si democratulu radicalu dechiará: cá ministeriulu actualu de si ar fi mare diferinti'a in principiile acestor'a. e gat'a alu sprigini din patriotismu si din alipire catra principele domnitoria. Carolu voindu a dá spresiune bucuriei escate din impacarea partiteloru a arangiatu o petrecere. la care a invitatu pre ministrii vechi si noii ca se véda tiér'a cum impreuna amorulu cátra patria la olalta pre barbatii de principie contraste.

Impartasimú aci notarile unui martore oculariu referitórie la acésta scena. care sunt cu atatu mai interesante cáci ni predau. de si nu totdeun'a nepreocupatu. descrierea caracteristica a barbatilorú mai destinsi. cari au participatu la acelu conviviu. —

— „Cei mai multi óspeti erau deja coadunati in sala de primire: colónele insocite aru fi potutu desigryi de obiectulu unui studiu interesantu. Barbatii. cari in camera si in viéti'a sociala se ostéu unii in contr'a altor'a. conversau aici cu placere si amicabilu. despre timpú. calatorii si alte obiecte ce nu se tienu de politica.

In midiloculu salei statea Dem. Ghic'a noulu mi-

*) Suntemu dedati a citi numai discordii despre fratii nostri de dincolo de Carpati; pentru aceea dámu locu acestoru sire, dupa cum le-amú estrasu din o fóia mag. *Red.*

nistru presiedinte conversându cu antecesorul seu Brateanu despre opera. Odineóra erá barbatul celu mai frumosu si mai generosu alu Bucuresciloru, dar si acuma face presiune statur'a lui nalta si delicata si trasurile, cari — de si e inaintatu in etate — sunt fine si june. Pieptulu lui órtpa diferite decoratiuni, statur'a e nobila, miscarile si manier'a i-arata superb'ia ce o dovedesce adeseori si prin spresiunea, — cá e nascutu pe treptele tronului — dar totodata e sinceru si plinu de viosia. Pe terenulu politicu se bucura de unu renume nepatatu si onestu, éra cuventarile lui dovedescu virtute si enérgia.

Brateanu in esterioru e placutu, asia dicandu atragatoriu, nimenea nu ar presupune cá acestu barbatu de insusitati modeste, amicabile si nobile se fia conducatoriulu democratiei celei mai liberali, incontr'a carui'a mai tóte cabinetele sau fostu inversionatu. Amiculu seu Constantinu Rosetti redactorulu diariului mai poporalu, in esteriorulu seu nu lasa neci o observare ce ar presupune unu democratu rosu in intielesulu conceptelorú nóstre; déca inse privimu mai din aprópe trasurile ambigue, fruntea incungiu-rata de crini tufosi, ochii vighietori, ageri si intunecati ai acestui barbatu, déca privimu catu de amicabile tractéza óri cu cine, catu de blandu converséza si cu unulu si cu altulu, pe candu vorbesce cu unulu, cu ce atentiune privesce la celalaltu, catu e de precautu in vorbire: usioru ne vomu potéa convinge, cá Rosetti e unulu dintre acei ómeni, cari calculandu catu de rece la obiectu, tóte medilócele e folosescu spre ajungerea scopurilorú sale. Viéti'a lui privata e laudavera, elu e esemplariulu unui parinte bunu de familia, sot'i'a lui e anglesa, o femee amabila si modesta, economi'a lui domestica e ca a unui cetatianu simplu.

In giurulu acestoru trei persóne descrise se invertescu fostii ministrii si cei de acumu toti de mai mica insemnetate, dintre cari unii cu o resolutiune barbetésca de a-si sacrificá poterile pentru patria si principe, de pe fati'a altor'a inse usioru se póte cunoşce cá inca nu se sciu orientá in er'a acést'a nóa a cestiuniloru. Adese privescu catra usia, nainte de sosirea principelui se vedu a asteptá pre cineva, care ar fi de o insemnetate deosebita, si de si sal'a erá indesuita, totusi observámu cá éta pe usia pasiesce unu barbatu, carele dupa presupunere nu voiesce a fi strabatetoriu, pre carele inse unii dintre dnii presinti indata lu incungiuuru. — E Cogalniceanu, Bismarculu Romaniei, precumu lu numescu stimatorii lui, in care

chiaru si inimicii sei recunoscú o capacitate politica de mai mare insemnetate in Romania, e unu barbatu energiosu si nepartialu, care precum pe timpulu lui Cus'a a efeptuitu in tíera numeróse reforme redicali asia in timpulu mai recinte, ca ministrulu principelui Carolu a disolvatu camer'a democratica (!) si oprimandu potintele partitu alui Brateanu, la alegerile nóue a esoperatu maioritade preponderante de partitulu ministerialu. Interiorulu seu putienu apartiene din celu alu cancelariului confederatiunei germane nordice. Dintre toti ministri de acumu elu posede cualificare mai fundamentala. Anca sub timpulu lui Vilhelmu III. a studiatu in Berolinu. —

Ospectii erau deja in numeru completu, candu principele intrá din chiliele sale in uniformu de generalu romanu, e o aparintia juna, atragátoria. Cu cea mai mare afabilitate cuprinde pre toti cei presinti, si fiesce-carui'a scie spune ce-va placutu, si dupa aceea se asiediara la mésa, care erá pentru 30 de persóne ascernuta, in frunte siedé principele, immediate langa elu celebritatile politice, mai departe generali, fostii ministri si cei de acumu.

Socóta si multiemita publica.

Computu despre balulu tenerimeii studióse romane dela gimnasiulu aradanu tienutu in 27. Februaru st. n. 1869.

Balulu fiindu arangiatu in folosulu teneriloru lipsiti dela gimnasiulu din locu, cu privire la scopulu filantropicu, urmatorii dd. au binevoitu a contribui si anume:

II. Sa Episcopulu Procopiu Ivacicovicu 5 fl. — SS. dd. Lazaru Jonescu advocatu 20 fl. — Joanu Popovicu Deseanu adv. 10 fl. — N. N. 3 fl. Sigismundu Popovicu vice comite 5 fl. — Ioanu Ratiu protopr. 5 fl. — Demetriu Bonciu adv. 5 fl. — Nicolau Philimonu adv. 5 fl. — Stefanu Siorbanu asesoru cottensu 3 fl. — Petru Atzél, primariulu orasiulu Aradu 10 fl. — Mironu Romanu protosincelu 5 fl. — Emanuilu Misiciu asesoru cottensu 4 fl. — Joanu Berceanu protopopu si profesoru 3 fl. — Stefanu Antonovicu asesoru cottensu 2 fl. — Demetriu Jorgovicu cetatiénu 3 fl. — dóm'n'a Mari'a Fett 3 fl. — d Dr. Atanasiu Siandoru 2 fl. — Georgiu Ebesfalvai proto-fiscalu cottensu 5 fl. — Constantinu Oberenezu propr. 3 fl. Emericu Basiliu Stanescu adv. 5 fl. — Georoiu Dogariu propr. 3 fl. — Stefanu Popovicu preotu 5 fl. — Joanu Albu jude com. 5 fl. — Ladislau Bogdanu asesoru camb. 3 fl. Teodoru Serbu vnot. cottensu 3 fl. — Dionisiu Pascutiadv. 1 fl. — Andreiu Machi protopr. 2 fl. — Josifu Nistoru adv. 5 fl. — Petru Roitanu not. com. 1 fl. — Nicolau Manuila preotu 2 fl. Constantinu Comlosianu not. com 3 fl. — Alesiu Popovicu adj. not. 1 fl. — Andreiu Tipeiu preotu 1 fl. — Joanu Mladinu not. com. 3 fl. — Nicolau Petrila preotu 1 fl. — Georgiu Haic'a jude cerc. 5 fl. — Georgiu Rocsinu prop. 2 fl. — Joanu Luc'a jur. cottensu 1 fl. — Petru Suciadv. not. com. 2 fl. — Joanu Papu adv. 3 fl. — Joanu Popescu not. com. 2 fl. — Josifu Vuculescu not. com. 1 fl. — Joanu Petru propr. 3 fl. — Georgiu Munteanu calc. 3 fl. — Joanu Papu cap. oras 3 fl. —

Vasilie Belesiu clericu 2 fl. — Andreiu Papu ieromonachu 1 fl. — Petru Petroviciu not. asoc. 1 fl. — Josifu Ambrusiu ases. cttensu 2 fl. — Joanu Szantay not. com. 3 fl. — Paulu Bogdanu adj. adv. 1 fl. — Isidoru Madai not. cottensu 3 fl. — Ladislau Marchisiu adv. cand. 2 fl. — Teodoru Montia adv. cand. 2 fl. — Josifu Popoviciu adv. 1 fl. — Savu Draganu invetiatoriu 1 fl. — Nicolau Popoviciu 1 fl. — Gregoriu Birisiu not. mag. 3 fl. — Georgiu Rocsinu adv. cand. 1 fl. — Sum'a 193 fl.

Sér'a la casa s'au perceptionatu dela D.D. Joanu Nichiciu prop. 3 fl. — Ilc'a Cefanu — 1 fl. Joanu Crisiuanu clericu 1 fl. — Ioanu Topanu not. com. 1 fl. — Mihaiu Buneiu juristu 1 fl. — Lud. Mittelmanu stud. 1 fl. — N. N. 1 fl. — Julianu Grozescu jur. cttensu 3 fl. — L. Trifunatiu stud. 1 fl. — Joanu Rusu ases. const. 3 fl. — Georgiu Morariu clericu 1 fl. — Josifu Béšanu clericu 1 fl. — Ladislau Domb'a stud 1 fl. — Paulu Tiotinu stud. 1 fl. — N. N. 1 fl. — N. N. 1 fl. — N. N. 1 fl. — N. N. 1 fl. — N. N. 1 fl. — Ignatiu Margineanu locut. supr. 1 fl. — Georgiu Popescu prot. 1 fl. — Dn'a Vancu 3 fl. — Damsi'a propr. 3 fl. — Mihaiu Leucutia adj. adv. 1 fl. — Cociub'a 2 fl. — Joanu Romanu 1 fl. — Paulu Fisesianu preotu 3 fl. — J. Gradinariu 2 fl. — Alesiu Popoviciu adv. 5 fl. — Milovanu not. com. 5 fl. — Vicentiu Bogdanu adv. 3 fl. — Vicentiu Sierbanu prot. 3 fl. — Milutinu Frusia propr. 3 fl. — Juliu Vancu locuten. 1 fl. — Josifu Popoviciu 1 fl. — Georgiu Joanu 1 fl. — Vasiliu Siorbanu not. 3 fl. — Ambrosiu Montia preotu 3 fl. — Teodoru Montia preotu 3 fl. — Onic'a Dimitriu adj. not. 1 fl. — Nicolae Feresanu 1 fl. — Carolu Dragosiu acteriu 1 fl. — Sum'a 80 fl. —

Prin Dlu Mihaiu Béšanu ases. cttensu din Oravitia: Dela D. D. Jacobu Popoviciu preotu. 1 fl. Atanasiu M. Marianescu ases. cottensu 1 fl. — Stefanu Olteanu not 2 fl. — Gavrilu Mileticiu propr 1 fl. — Alesiu Munteanu propr. 1 fl. Vasiliu Bordanu comis. 1 fl. — Georgiu Rugaciu castelanu 1 fl. — Dr. Hatieganu adv. 1 fl. — Mihailu Besanu ases. cottensu 1 fl. — Sum'a 10 fl.

Prin Rss. D. Petru Chirilescu protop. 3 fl. — Sum'a 3 fl.

Prin O. D. Vincentiu Marcoviciu preotu in Nadlacu: dela D. D. Vincentiu Marcoviciu preotu 3 fl. — Mihailu Sierbanu jude cerc. 2 fl. — Joanu Rusu not. com. 1 fl. — Aureliu Petroviciu 1 fl. — Atanasiu Lutiai 1 fl. — Alesandru Totoviciu 1 fl. — fratii Ebstein 2 fl. — fratii Leopoldu 2 fl. — Petru Brindea 1 fl. — Sum'a 13 fl.

Prin M. O. D. Moise Grosescu ases. consist. din Bata-
nia: dela D. D. Moise Grosescu 3 fl. — Joanu Blasiovicu
invet. 1 fl. — Manuila Sutia 1 fl. Sum'a 5 fl.

Prin M. O. D. Vincentiu Schelesianu ases. consist. din
Aleuiu: dela D. D. Ignatiu Cocinea not. 1 fl. — Vicentiu
Schelesianu 1 fl. — Vasiliu Zamfiroviciu 1 fl. — Tom'a Micsia
preotu 1 fl. — Petru Vucu tutoru 1 fl. — Sum'a 7 fl.

Prin M. O. D. Gruescu ases. consist. din Capolnasiu 5
fl. — Sum'a 5 fl.

O. D. N. Istvanescu preotu in Secusiciu 5 fl. Sum'a 5 fl.

Prin O. D. Gavrilu Georgeviciu preotu 2 fl. — Sum'a 2 fl.

Prin O. D. Constantinu Jonutiasiu negociat. din Semlacu:
dela D. D. Georgiu Oros 3 fl. — Demetriu Jonescu 1 fl. —
Constantinu Jenutiasiu neg. 3 fl. — Sum'a 9 fl.

Prin St. D. Georgiu Petroviciu not. com. din Pecic'a:
dela D. D. Georgiu Petroviciu not. com. 3 fl. — Nicolau
Caracioni neg. 3 fl. — Joanu Ardeleanu inv. 1 fl. — Sum'a 7 fl.

Prin Sp. D. Davidu Nicóra jude cerc. din Aletea: dela
D. D. Davidu Nicóra jude cerc. 1 fl. — Petru Mosiu 1 fl.
— Stefanu Szabados juras. com 1 fl. — Sum'a 3 fl.

Prin S. D. Joanu Budai not. com. din Sarandu: dela
D. D. Joanu Tulcanu preotu 2 fl. — Joanu Budai not. com.
1 fl. — Eftimie Jacobu not. com. 1 fl. — Sum'a 4 fl.

Prin Sp. D. Sav'a Fercu juras. cottensu din Chisiu-Ineu:

dela DD. Georgiu Sid'a not. com. 3 fl. — Stefanu Chirilo
viciu propr. 1 fl. — Alesandru Avramuti 1 fl. — Sav'a
Fercu 1 fl. — Sum'a 7 fl.

Prin O. D. Paulu Goronu not. com. din Radn'a: dela
DD. Lazaru Mihailovicu jude cerc. 3 fl. — Georgiu Hor-
noiu juras. cottensu 2 fl. — Terentiu Dimitrescu 3 fl. —
Sum'a 10 fl.

Prin M. O. D. Simeonu Popescu ases. consist. din Cu-
vinu: dela DD. Simeonu Popescu ases. consist 3 fl. — Te-
odosie Motiu 1 fl. — Petru Sengiorgianu 1 fl. 50 cr. —
Joanovicu inv. 1 fl. — Sum'a 6 fl. 50 kr.

Prin M. O. D. Josifu Belesiu protop. din Tóth-Várad
9 fl. — Sum'a 9 fl.

Prin S. D. Paulu Drag'a jur. cottensu din Boros-Ineu
dela DD. Joanu Popu protop. 5 fl. — Pavelu Siurtea pre-
otu 1 fl. — Teodoru Busil'a preotu 1 fl. — Antoniu Strasser
not. com. 1 fl. — Paulu Drag'a juras. cottensu 2 fl. —
Sum'a 15 fl.

Prin S. D. Joanu Moldovanu not. com. din Siri'a: dela DD.
Nicolae Beldea preotu 1 fl. — Atanasie Mer'a 50 cr. —
Joane Secul'a 1 fl. — Vasiliu Zsiros 1 fl. — Dn'a Sultan'a
Secosianu 3 fl. — Dimitriu Dobosiu 1 fl. — Nicolau Cab'a
2 fl. — Sum'a 9 fl. 50 cr.

Dela 17 studinti cate 1 fl. = 17 fl.

Venitulu totalu a fostu 420 fl. din care subtragendu
260 fl. ca spese, — remane venitulu curatu 160 fl. Acésta
suma sau impartitu intre urmatorii studinti:

Traianu Sombati stud. VIII. — 20. fl. — Josifu Serbu
stud VIII. = 20 fl. — Zacharie Rocsinu stud. VI. = 25 fl.
— Joanu Sporea stud. VI. = 12 fl. — Ioanu Banu stud. II.
= 16 fl. 50 cr. Nicolae Popoviciu stud. V. = 17 fl 50 cr.
Mihaiu Receanu stud. V. = 19 fl. — si Nicolau Tatulea stud.
I. = 40 fl. — sum'a 160. fl.

Toti marinimosii contribuitori si promovatori ai scopului
nostru, — cu distingere M. O. DD. coleptanti, pentru uste-
nelele facute intru interesulu intreprinderi nóstre primésca
cea mai cordiala multiemita si recunoscintia din partea teneri-
mei.

Comitetulu arangiatoriu.

VARIETATI.

* Representatiunea romaniloru gr. or. a cottului Aradu,
care pe bas'a cerculariului eppescu de dtulu 15 Maiu a. c.
s'a coadunatu in $10/22$ Juuiu la Siri'a in caus'a alegerei unui
membru in senatulu scolaru districtualu, a decisu a se re-
tiena dela alegere, de-orece, in intielesulu statutulu organicu
deja sanctiunatu, — sinodulu eparchialu e competente de a
tramite membriu pentru senatulu scolaru; invetiatorii popo-
rali neci in intielesulu ordinatiunci ministeriali — nu se sem-
tira activisati de a alege atare senatoru cu atatu mai ver-
tosu, càci dintre densii nici unulu nu este comunalu, cu ca-
rii dispune guvernulu prin ordinatiunea susatinsa. Unele
comune prin reprezentantii sei au promovatu conferintia unu
protestu in contra dlui prot. si insp. scol. Joan Papp, pen-
trucà in procederea la dechiaratiunea lor, de a se invoi la
straformarea scóleloru sale — in comunale, — n'a urmatu
formalitatile prescise. — Dreptaceea conferintia a atlalu de
necesaru a esmite o comisiune, carea se staruésca la II. Sa
parintele Eppu — convocarea sinodulu eparchialu, care apoi
se face regule pentru organizarea scóleloru nostre confesi-
nali, — totu acésta comisiune, pe bas'a protestulu susamin-
titu, va staru si pentru o cercare canonica in contra menti-
unatulu d. protopopu.

* Cu bucuria înregistrăm, că Il. Sa Eppulu dilele trecute a dispusu ca elevii dela institutul clericalu de aici se vestéca cuventulu Evangeliei în beserica. Predic'a e o necesitate de mare importantia în beserica noastră, de carea pana acum'a amu dusu lipse mari; speramu inse, ca nisui-tiele capiloru besericesci voru face se dispara greumintele, ce se ivescu ca de pedece intru latirea predicarei cuventului evangelicu. —

* (Botezulu reginei din Madagascar.) — Crestinii de confesiunea protestanta semtiescu mare bucuria că regin'a insulei Madagascar (Afric'a) dimpreuna cu primul ministru alu ei în 21 Fevruariu a. c. a primitu tain'a santu-lui Botezu. Mai nainte cu 40 de ani suferéu góne crestinii pentru adoptarea invetiaturilor lui Cristosu pe acestu teritoriu: adi totacolo siede pe tronu o regina crestina. Nainte de Botezu cu óre cate-va dile invitá regin'a doi misionari indigeni, cu alestia si-impartasi dorint'a si se supusa unei cercari din tóte partile santei Scripture. Li descoperi, că ca féta a primitu instructiune în cetire si scriere dela unu crestinu indigenu. Conduit'a lui crestisésca facú o impresiune mare în ea; inse nicicandu nu i-vorbé despre raiu séu despre Evangelia, pentru că se temé de regin'a teribile. Numai unu crestinu, care viné adese în palatiu, si care mai tardiu fu arsu de viu pentru tari'a ce o avé în religiunea sa, singuru acela s'a ostenitu cu ea, dela care a si primitu nescari cunoscentie din Evangelia. Amintitulu Ministru anca pe timpulu acest'a a primitu o biblia dela unu martiru, ce o tiené ascunsa intrunu locu alu curtei regesei. — Botezulu l'a se-versitu uuulu d'ntre misiunarii amintiti.

Nr. 55—1869.

Publicatiune!

În numele societatii literarie-sociale „Romania“ a studintilor romani din Vien'a, cu viua placere venim a aduce la cunoscentia onor. publicu romanu si cu deosebire a acelu P. O. Domni binefacatori, carii prin ofertele sale maritimóse se grabira a ne da mana de ajutoriu intru realisarea dorintieloru noastre si scopulu acestei societati: cum-cá un'a din cele mai ardiende dorintie asta-di o vedemu realisata, dupa devingerea multoru obstacule, adeca infintierea unui Cabinetu de lectura.

Totu una data venim a rogá pre onoratele Redactiuni si literati romani cari binevoira pana acum'a a ne onorá cu cate unu esemplariu din pretiutiele sale diuarie si operate, precum si pre toti DD. Onoratorii, colegi si amici, cari voru binevoi a onorá societatea nostra cu scrisori s. a. ce cadu în sfera si afacerile ei, se benevoiésca a se adresá:

„Societatii literarie-sociale „Romania“ în Vien'a, (Stadt. Fleischmarkt nro 12.)

Vien'a, în maiu 1869.

În numele societatii „Romania“

Presied.
C. Aranoviciu,
st. de Med.

Secretariulu
A. P. Alexi.

Invitare de prenumeratiune

1a

„SPERANTIA“

fóia literaria besericésca.

Amu susceptu edarea foiei „Sperantia“ cu intentiunea de a produce si noi prin nisui-tiele nóstre modeste macaru catu de putienu fructu besericei si natiunei nóstre. Inceputulu nu ne'a descuragiatu prin pedecele lui, ma greutatile acestora ni dede spre sciintia că cu deodata amu intratu si în scóla, în carea se propune cum sunt de a se suportá greomintele obvenitorie în cauzele comune, pentru castigarea vre-unui bunu comunu alu besericei séu alu natiunei. În scóla acést'a noi bucurosu studiámu, si ne silim prin trens'a a evitá ori ce perichu, ce ni-ar amenintiá în reusare. Si noi voim a reusá cu principiile, ce le basámu pe regenare numumai în cauzele besericesci, ci si în cele natiunali, la cari ne-amu angagiatu cu articlii referitori la bunastarea besericei, la prosperarea literaturéi, la inaintarea invetiamentulu si la latirea cunoscentieloru între romani.

On. On. abonanti ai foiei nóstre în decursulu semestrului I. alu anulu acestu'a s'au potutu din destulu convinge despre intentiunile si programulu nostru, ce lu urmarim.

Ca si mai securi se fimu în reusarea planurilor nóstre ne amu resolvatu, ca în totu anulu se anesemu la „Sperantia“ baremu unu premiu, ce va stá din presentatiunea unei icóne sante. Si acést'a o facemu pentru aceea, pentru-cá simtiem lips'a, ce se arata în tóte casele romane în privint'a acést'a, care sunt silite a atige pe parietii sei icóne streine.

Déca nrulu prenumerantiloru va fi îndesultoriu: vomu incepe anca în anulu acést'a a ne ingrigi despre premii.

Recercámu pre O. O. dd. cari nu si-au innoitu obonamintele pe semestrulu II. se benevoiésca a nu întârdia cu traniterea pretiului — de-adreptulu la redactiune (Strat'a Capelei nr. 26.) Aradu. în 14 26. Iuniu 1869.

Redactiunea.

Pentru redactiune: **Custante Gurbanu.**

➡ În anulul acést'a anesámu cola de prenumeratiune la „Sperantia.“ ➡

Proprietatea si editura societatii teologiloru aradani.

Tipariulu lui Stefanu Gula în Aradu.